

ГЕНЕЗА РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ГУМАНІТАРНОЇ МЕРЕЖІ

Процедура надання та отримання міжнародної допомоги для полегшення страждань людей в останній час є дуже актуальною для України і ряду країн світу.

Ціль моєї роботи дослідити витoki та етапи розвитку надання такої допомоги тим, хто вкрай її потребує.

Отже, до середини 19 століття не існувало ефективної системи надання будь-якої ефективної допомоги, в тому числі і забезпечення лікування поранених у бою солдатів та місць для їхнього безпечного розташування.

У 1859 році в ході Австро-Італо-Французької війни після однієї з найбільших битв під Сольферино (24 червня) між об'єднаними військами Франції, П'ємонта і Сардинії проти австрійської армії до Наполеона III (командувача французькою армією) звернувся швейцарський громадський діяч, підприємець та письменник Дюан Анрі Жан (8.05.1828 р. – 30.10.1910 р.) з проханням організувати надання допомоги пораненим солдатам. Він випадково став свідком битви, під час якої загинуло або було поранено близько 40000 солдатів з кожного боку. Анрі Дюан був шокований наслідками битви та відсутністю елементарної медичної допомоги пораненим. В своїй книзі «Спогади про Сольферино» (1862 р.) він висунув ідею організації міжнародного товариства допомоги пораненим на війні. За його ініціативою в 1863 році в Женеві була проведена конференція, яка поклала початок міжнародному товариству Червоного Хреста. За свою миротворчу діяльність Дюан Анрі Жан першим (разом з Фредеріком Пассі) у 1901 році отримав Нобелівську премію Мира.

У 1864 р. швейцарський уряд запросив уряди всіх європейських країн, а також Сполучених Штатів, Бразилії та Мексики на офіційну дипломатичну

конференцію. 22 серпня 1864 р. конференція затвердила першу **Женевську конвенцію «Про покращення становища поранених в польових арміях»**.

В наступні роки національні комітети руху були утворені майже у всіх європейських країнах. У 1876 комітет утвердив назву **«Міжнародний комітет Червоного Хреста»**, яка залишається чинною до нині. Число країн, що підписали Женевську конвенцію збільшувалося, її положення стали виконуватися. Рух червоного хреста здобував повагу, до роботи національних комітетів зголошувалися численні добровольці.

Наступний етап це проведення **1-ої та 2-ої мирних конференцій в Гаазі в 1899 та 1907 роках**, коли були прийняті міжнародні конвенції про закони та звичаї війни, які були згодом включені в комплекс норм міжнародного гуманітарного права.

Перед Першою світовою війною, через 50 років після заснування Червоного Хреста й прийняття першої Женевської конвенції, у світі налічувалося 45 національних товариств допомоги пораненим.

У 1914 році в світі спалахнула Перша світова війна. Працівники Червоного Хреста прийшли на допомогу медичним службам європейських країн зі всього світу, включно з США та Японією. 15 жовтня 1914 року, Міжнародний комітет Червоного Хреста заснував **Міжнародне агентство військовополонених**.

В 1919 році у Великобританії була заснована організація **SavetheChildren** (швед. *Rädda Barnen* «**Врятуймо дітей**») у відповідь на трагедію Першої світової війни з метою поліпшення життя дітей за рахунок покращення освіти, охорони здоров'я та економічними можливостями, а також надання надзвичайної допомоги у разі стихійних лих, війни та інших конфліктів. Сьогодні існує 32 національних організацій «Врятуймо дітей», що входять до Міжнародного альянсу «Врятуймо дітей» — глобальної мережі некомерційних організацій, які надають підтримку місцевим партнерам у більш ніж 120 країнах світу.

28 червня 1919 року державами-переможницями у Першій світовій війні (США, Британією, Францією, Італією, Японією, Бельгією тощо) з одного боку, і переможеною Німеччиною — з іншого був підписаний **Версальський мирний договір** та створена **Ліга Націй** — перша міжнародна міждержавна організація,

мета діяльності якої - розвиток співробітництва, досягнення миру і безпеки між народами.

В Парижі в 1919 році заснована **Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця** (МФЧХ і ЧП). Федерація займається координацією всіх національних організацій в межах руху. Крім того, створені **Національні товариства Червоного Хреста та Півмісяця**, які представлені 186 національними об'єднаннями, що визнані МКЧХ та є повноправними членами федерації.

Правовою основою роботи Міжнародного комітету Червоного Хреста під час Другої світової війни була **Женевська конвенція в редакції 1929 року**. Діяльність комітету була аналогічна його діяльності в Першу світову війну: інспекція таборів військовополонених, організація допомоги мирному населенню, забезпечення можливості листування військовополоненим, повідомлення про пропалих безвісти. Значною перешкодою було те, що Німецький Червоний Хрест, який контролювали нацисти, відмовлявся дотримуватися женевських статей. Серед порушень була депортація євреїв з Німеччини та знищення євреїв у нацистських концентраційних таборах. Крім того Радянський Союз та Японія не були членами Женевської конвенції 1929 року й не мали легальних зобов'язань щодо дотримання її вимог.

У 1944 Міжнародний комітет Червоного Хреста отримав другу Нобелівську премію миру (перша – у 1917 р.).

У 1945 році (24 жовтня) була заснована міжнародна **Організація Об'єднаних Націй (ООН)**, яка створена для підтримки та укріплення миру та безпеки, розвитку співробітництва між державами. З 2011 року число держав – членів ООН складає 193. ООН - лауреат Нобелівської премії миру (2001), премія «За вклад у створення більшої організованого світу і зміцненні миру в усьому світі». Вона присуджена спільно організації та її Генеральному секретарю Кофі Аннанду. В 1988 році Нобелівську премію миру отримали миротворчі сили ООН.

В 1947 р. розроблено план Маршалла - «Програма відновлення Європи». В здійсненні плану приймали участь 17 європейських країн, в тому числі Західна Німеччина.

10 грудня 1948 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла **Всесвітню Декларацію прав людини**. Текст Декларації (30 статей) вважається першим глобальним визначенням прав, якими наділені всі люди.

Перед столітнім ювілеєм, у 1963 році, Міжнародний комітет Червоного Хреста разом із Міжнародною федерацією товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця, отримав третю Нобелівську премію МІРУ.

В ООН створено спеціальне **Управління з координації гуманітарних питань (УКГП ООН)**. У 2008 році започатковано **Всесвітній день гуманітарної допомоги**.

Світова продовольча програма ООН є найбільшою у світі гуманітарною організацією з надання надзвичайної продовольчої допомоги.

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) спрямовує свої зусилля на задоволення потреб дітей у кризових ситуаціях.

Центральний фонд реагування на надзвичайні ситуації (СЕРФ) був заснований ООН у 2005 році. Він забезпечує адресне спрямування коштів у мережі міжнародних організацій, що займаються наданням допомоги/

В 1965 р. Червоний Хрест опублікував, прийняті на ХХ Міжнародній конференції Червоного Хреста і згодом переглянуті у 1986 р. основоположні принципи своєї діяльності: **гуманність, неупередженість, нейтральність, незалежність, добровільність, єдність, універсальність**.

В 1967 - 1970 рр. відбувається війна за незалежність Біафри (Південний схід Нігерії) . За різними джерелами в конфлікті загинуло від 700 000 до 3 000 000 чоловік, які стали жертвами військових злочинів, голоду, хвороб.

В 1971 р. у Парижі , з метою надання допомоги жертвам військового конфлікту в Нігерії, виникає організація **«Лікарі без кордонів»** -неурядова міжнародна організація по наданню медичної допомоги людям, які постраждали у військових конфліктах та стихійних лих.

В 1994 р. виник геноцид у Руанді (ворожнеча між етно-соціальними групами хуту і тутсі). Число вбитих за 100 днів склало за різними джерелами від 500 000 до 1 030 000 чоловік. 280 різних організацій намагалися надати допомогу. Керівництво на себе узяв Міжнародний комітет Червоного Хреста.

Був прийнятий Кодекс поведінки Міжнародного Червоного Хреста і Червоного Півмісяця і неурядових організацій при здійсненні операцій допомоги у випадках стихійних лих та катастроф.

Сьогодні в Україні склалася вкрай складна ситуація в різних напрямках: політичному, економічному, соціальному, гуманітарному. Наша країна потребує підтримки і допомоги.

З урахуванням досвіду роботи і авторитету Міжнародного комітету Червоного Хреста та інших міжнародних організацій, будемо сподіватися, що допомога Україні та українцям буде надходити вчасно та надаватися на професійній основі.

Але, я вважаю, що розраховувати, в першу чергу, необхідно на власні сили, почуття патріотизму та гуманізму.

Список літератури:

1. Матеріали семінару «Стандарти гуманітарної допомоги» Київ, 2014 р.
2. Save the Children. Psychological First Aid Training Manual for Child Practitioners. 2013 у.

Офіційний сайт Міжнародної Федерації товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця

Офіційний сайт Міжнародного комітету Червоного Хреста

Офіційний сайт Нобелівської премії